

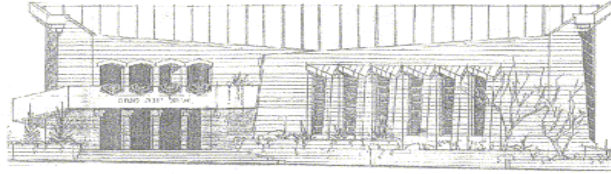
Ohel Yonah Menachem

Synagogue &
Community Center

Rabbi David Spektor

דוא"ל:

vaad@ohelyonah.com



אוהל יונה מנחם

בית כנסת
ומרכז קהילתי

הרב דוד ספקטור

אתר אינטרנט:

www.ohelyonah.com

דרשה מאת הרב דוד אברהם ספקטור לשבת פ' נח תשע"ד
לכבוד בר המצוה איל שטיין בנושא:

קשת בענן

שבת שלום חודש טוב וברכת מזל טוב לך איל ולהורים ליואל ולעטרה וכן לסבא צארלי CHARLY ולסבתא גיטה זיגמן ולסבא דוד ולסבתא מרים שטיין שכולם זוכים היום לגור בעיר הקודש ירושלים. איל, עליך נאמר בתהלים (מב,ב) **כָּאֵיל תַּעֲרֹג עַל אֶפְקֵי מַיִם בֶּן נַפְשִׁי תַּעֲרֹג אֵלַיךְ אֱלֹהִים**. כל ערב לפני השניה אתה לומד משנה ועם אביך למדת כל סדר מועד מאז גיל עשר. ירבו כמותך בישראל. באמת מדהים לראות בדור הזה ובפרט בארץ ישראל, את השילוב של תורה ועבודה כלשון בני עקיבא או תורה עם דרך ארץ כלשון הרב הירש. אביך הוא בזה מודל לך ולרבים, שלמרות עיסוקיו הרבים כעו"ד ויו"ר ספרית בנימין עם 32000 ספרים, הוא תמיד בכל רגע פנוי, שקוע בלימוד תורה. ואל תטוש תורת אמך שממנה אתה לומד איך לעשות מעשי חסד בחן, בשקט ובצניעות. איל, קראת היום בתורה שאחרי המבול נראתה קשת בענן: **אֶת קֶשֶׁתִּי נִתְּתִי בְּעָנָן... וְלֹא יִהְיֶה עוֹד הַמָּיִם לְמַבּוּל לְשִׁחַת כָּל בָּשָׂר**. ונשאלת השאלה: למה לא יהיה עוד מבול? האם באמת רוב בני אדם כבר לא משחיתים את דרכם? ומה הקשר לקשת בענן? ראיתי על זה הסבר נפלא של הרב סולוביצקי: באמת העולם נראה כמו ענן, הכל חשוק, מלא שחיתות, חמס וגזל ולכן נח התייאש ולא התפלל עד דורו. וכך כותב הרב סולוביצקי (פניני הרב רסח-רסט): "החסרון (של נח) היה שלא ראה אפשרות של טוב אצל רשעי דורו, בניגוד לאברהם, שהתפלל בעד סדום, אולי יש חמישים צדיקים, ואילו נח לא התפלל, כי לא ראה ברשעים אלו שום אפשרות של טוב.... לפיכך הראהו הקב"ה הקשת בענן, להראות לו שאף-על-פי שנראה כאילו יש איזו נשמה שאין שום אור גנוז בה כלל, אין הדבר כן. כי בכל ענן אפשר לראות משהו אור, ואפשר לראות אפילו קשת מלאה של אורות. אתה - נח - לא הטרחת את עצמך להסתכל אל תוך פנימיות לבותיהם של בני אדם, לפיכך אני מראה לך את הקשת בענן בשמים." לא רק בדורו של נח אלא בכל הדורות מופיעה מידי פעם קשת בענן. וכך מסופר במסכת כתובות (פז:): פגש ר' שמעון בר יוחאי את ר' יהושע בן לוי וכיון שלא הכיר אותו שאל אותו: 'האם אתה יהושע בן לוי?' אמר לו: כן. ואז שאל אותו ר' שמעון בר יוחאי: 'האם נראתה קשת בימך?' ומפרש רש"י: "הקשת היא אות ברית שלא יחרב העולם, ואם יש צדיק גמור בדור, אין צריך אות קשת." והרב סולוביצקי מפרש את צדדי השאלה: "כלומר האם היה הקב"ה מוכרח להראות לך הקשת בענן שבשמים או שאתם בעצמכם ראיתם את האור הגנוז בלבבות כל בני אדם." לפי הרב סולוביצקי הקשת בענן הוא לא רק אות ברית, הבטחה מאת ה' שלא יהיה עוד מבול, אלא הוא בא לעורר את נח וכל אחד מאתנו ואומר לנו: אל תתייאש מאף אחד! יש בכל אחד אור של קשת מאחורי הענן הכבד. תתפלל על רשעי הדור, כמו אברהם שהתפלל על אנשי סדום וכמשה שהתפלל על עם ישראל שחטא. על ראיית הקשת יש לומר ברכה בשם ומלכות: בְּרוּךְ זֵכֶר הַבְּרִית וְנִצָּמֵן בְּבְרִיתוֹ וְקִים בְּמַעֲמָרוֹ. אפילו אם כבר ראה קשת תוך שלושים יום. במסכת ברכות (נט). מסופר איך הגיעו לברכה המורכבת הזאת: אמר רבי אלכסנדר אמר רבי יהושע בן לוי: הרואה את הקשת בענן צריך שיפול על פניו (ומפרש רש"י: לפי שהוא מראה כבוד ה'), שנאמר (במעשה מרכבה ביחזקאל) (א,כח): **כְּמִרְאָה הַקֶּשֶׁת אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּעֵינֵי בְּיוֹם הַגִּשְׁם, כֵּן... מִרְאָה... כְּבוֹד ה' נִצָּרָה וְנֶאֱפַל עַל פָּנָיו...** "זאת אומרת שאור הקשת הוא גלוי של כבוד ה' ולפי פירושו של הרב סולוביצקי האור הגנוז שיש בלבנו של כל אדם, אפילו אדם רשע, הוא גלוי של כבוד ה'. לפי זה היינו צריכים ליפול על פנינו לפני הקשת שהוא גלוי כבוד ה', אבל ממשיכה הגמרא ומספרת: "בארץ ישראל היו מקללים מי שנפל על פניו בפני מראה הקשת, מפני שזה נראה כמשתחוה לקשת." זו עבודה זרה ומסביר הרב קוק בעין איה (שם ס"ק קנה): "לא אור המאור לרגלי העננים הוא התכלית האמיתית, כי אם 'והיה ה' לך לאור עולם'! (ישעיה ס, יט). ומסכמת הגמרא: "אבל ודאי מברך". ומוסיף השלחן ערוך (רכט, א): ואסור להסתכל בו (בקשת) ביותר. "ולפי הסברו של הרב סולוביצקי ברכת הקשת איננה רק ברכת נהנין מאור הקשת אלא היא מחייבת אותנו להסתכל בעין טובה על המעט אור המוסתר בענן שיש בלבבות רשעי העולם ולהתפלל עליהם ועל העולם כולו, כדי שלא יהיה עוד מבול וצונאמי, אבל יחד עם זה אסור להסתכל בהם ביותר, כדי שלא נלמד ממעשיהם הרעים. איל, היום הזה נהיית לאיש. היום בשבת ראש חודש אתה פותח פרק חדש בחיים. מפרשת נח אתה לומד שלא מספיק להסתכל על הקשת ולברך אלא יש לראות את אור הקשת הנמצא בלבנו של כל אדם באשר הוא ולהתפלל עליו ועל הדור כולו ולהרבות בשבילו בזכויות ובקיום המצוות בכוונה ובשמחה תמיד. איל אתה כדוד המלך מנגן לא בכינור אלא בפסנתר ולא לבד אלא כל המשפחה המוזיקאלית, משפחת שטיין, מנגנת בפסנתר. וכבר נאמר באלישע הנביא: (מלכים ב: ג, טו): וְנִעְתָּה קָחוּ לִי מִנְּגֵן וְהָיָה מִנְּגִן וְנִתְּחַל עָלָיו יָד ה'." וכן אני מברך אותך שתמיד תקיים את המצוות עם ניגון בלב ויד ה' תלווה אותך בכל אשר תלך. בשם הקהילה אני רוצה למסור לך ספר זה.